

مروری بر پیام رهبر معظم انقلاب به مناسبت بازگشایی مدارس و دانشگاه‌ها / ۳۱ شهریور ۱۴۰۵

یاد دانش‌آموزان شهیدمان را گرامی می‌داریم

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

■ مهسا گریندی

شروع سال تحصیلی چیزی فراتر از باز شدن درهای مدرسه و دانشگاه است، چرا که باید درهای دیگری نیز به روی دانش‌آموزان و دانشجویان باز شود، درهایی روبه دانایی، امید، هویت و صدا البته آینده. پیام رهبر معظم انقلاب به مناسبت آغاز سال تحصیلی نیز در همین باب است، اینکه مدرسه و دانشگاه صرفاً محل گذرانندن چند سال از زندگی دانش‌آموزان و دانشجویان نیست. در نگاه ایشان، این سال‌ها فرصتی برای ساختن انسان‌هایی است که قرار است بخشی از آینده ایران را بسازند، انسان‌هایی برخوردار از علم و تقوا، دانایی و توانایی، امید و اخلاق.

اما این نگاه، یک مسئله مهم را نیز پیش روی نظام آموزشی قرار می‌دهد اینکه آیا مدرسه و دانشگاه برای ساختن نسلی آماده برای آینده نیز فرصت کافی مهیا می‌کند؟! بی‌تردید دانش‌آموز و دانشجو قرار نیست فقط مطالب درسی را به ذهن بسپارند و از یک مقطع به مقطع دیگر برود. بلکه قرار است یاد بگیرد چگونه درست فکر کند، چگونه برای مسئله

راه حل بیابد و چگونه دانشی را که آموخته به توانایی تبدیل کند و در زندگی به کار بگیرد. اگر قرار باشد پرده‌های جهل و تاریکی کنار برود و مرزهای دانش شکسته شود، نقطه آغاز آن، کلاس‌هایی است که در آن سوال کردن، اندیشیدن و ابتکار ورزیدن جدی گرفته می‌شود.

از سوی دیگر، آموزش بدون توجه به هویت و اخلاق، نمی‌تواند تمام آن چیزی باشد که از مدرسه و دانشگاه انتظار می‌رود. دانش‌آموز و دانشجو باید همزمان با آموختن، نسبت خود را با زبان، فرهنگ، هویت ملی و آینده کشور نیز بشناسد. پاسداری از زبان مادری و نمادهای ملی و فرهنگی، زمانی به یک باور ماندگار تبدیل می‌شود که نسل جوان، معنای هویت و تعلق را

در زندگی روزمره خود لمس کند، نه اینکه فقط و فقط درباره آن بشنود.

در این میان، یک سوی دیگر که البته مهم‌ترین هم است، معلم است. نمی‌توان از مدرسه‌ای پویا، اثرگذار و آینده‌ساز سخن گفت و نقش معلم را در حاشیه دید. بنابراین تکریم معلم، برنامه‌ریزی برای ارتقای کیفیت آموزش و توجه جدی به وضعیت معیشتی او، بخشی از همان مسئله‌ای است که آینده نظام آموزشی را تعیین می‌کند. معلمی که قرار است سازنده نسل آینده باشد، خود نیازمند دیده‌شدن، حمایت و فرصت رشد است که باید این مهم مورد توجه قرار گیرد.

با این اوصاف، شاید مهم‌ترین سوال این روزها این باشد که

چه نسلی را می‌سازیم؟

چگونه می‌توان مدرسه و دانشگاه را از یک مقطع تحصیلی به یک تجربه ساختن تبدیل کرد، تجربه‌ای که در آن دانش‌آموز فقط برای امتحان آماده نشود و دانشجو فقط برای دریافت مدرک درس نخواند، بلکه هر دوی آنها برای زندگی، مسئولیت‌پذیری و ساختن آینده خود و جامعه آماده شوند.

بدون شک اگر قرار باشد که مدرسه و دانشگاه، کانون پیشرفت وطن باشند، این اتفاق تنها با تغییر چند عنوان در برنامه‌های درسی رخ نمی‌دهد، بلکه از نحوه اداره کلاس درس، از کیفیت رابطه معلم و دانش‌آموز، از فرصت پرسیدن و تجربه کردن و از میزان امیدی که یک کودک، نوجوان و جوان نسبت به آینده خود و کشورش در محیط آموزشی پیدا می‌کند، شروع می‌شود. سال تحصیلی جدید، فرصتی است برای اینکه ببینیم مدرسه و دانشگاه تا چه اندازه می‌توانند انسان‌هایی دانا، توانمند، اخلاق‌مدار، هویت‌مند و امیدوار برای فردای ایران تربیت کنند. چرا که آینده این مرز و بوم، جایی دور از کلاس‌های درس و نیمکت‌ها نیست که ساخته می‌شود.